

G E H E I M

DE REORGANISATIE VAN DE LEIDING VAN DE CPN.

(september 1957)

S a m e n v a t t i n g

Op 23, 24 en 27 september besloot het partijbestuur van de CPN terug te keren tot de structuur van de partijleiding zoals die voor het 18e congres in oktober 1956 bestond.

Het dagelijks bestuur en niet het partijbestuur zal leiding geven aan de politieke activiteit van de partij. Het partijbestuur komt voortaan slechts "regelmatig" en niet meer eens per maand bijeen.

Deze reorganisatie betekent een terug komen op de weg van het collectieve leiderschap.

Partijsecretaris Paul de GROOT heeft op deze wijze een einde willen maken aan het conflict in de boezem van het partijbestuur. Bovendien heeft De GROOT zijn rol van toezichthouder op een afstand opgegeven door zowel in het dagelijks bestuur als in het partijsecretariaat zitting te nemen.

In het dagelijks bestuur vonden een aantal niet onbelangrijke mutaties plaats.

oktober 1957.

DE REORGANISATIE VAN DE LEIDING VAN DE CPN.

(september 1957)

Besluit van het partijbestuur.

In zijn zittingen van 23, 24 en 27 september j.l. heeft het partijbestuur van de CPN zijn activiteit over de periode oktober 1956 - september 1957 besproken.

In een publicatie hierover in "De Waarheid" van 30 september 1957 werd vastgesteld dat de na het 18e partijcongres van oktober 1956 ingevoerde werkwijze van de partijleiding onbevredigend was gebleken. Het partijbestuur nam daarom het besluit terug te keren tot de structuur zoals deze vóór het congres bestond. Kort weergegeven is de inhoud van dit besluit als volgt:

1. Het voltallige partijbestuur blijft het hoogste orgaan van de partij tussen twee congressen en moet regelmatig bijeenkomen. Tussen de zittingen van het voltallige partijbestuur zal het dagelijks bestuur op collectieve wijze leiding geven aan de politiek en de activiteit van de partij op alle gebieden, volgens de besluiten en richtlijnen van het partijbestuur.
2. De secretarissen en de voorzitter van het partijbestuur zijn belast met de dagelijkse werkzaamheden ter uitvoering van de besluiten van het partijbestuur en het dagelijks bestuur.
3. De algemeen secretaris is belast met de leiding van het werk van het dagelijks bestuur; daarnaast is een tweede algemeen secretaris als zijn plaatsvervanger benoemd.

De samenstelling van het dagelijks bestuur is thans als volgt:

Marcus BAKKER, Friedl BARUCH, Siem GROENENDIJK, Paul de GROOT, Henk HOEKSTRA, Ger KUIJPER, Harry VERHEY, Gerben WAGENAAR en Joop WOLFF.

Het partijsecretariaat bestaat uit:
Paul de GROOT - algemeen partij-secretaris;
Harry VERHEY - tweede algemeen partij-secretaris;
H. HOEKSTRA en Ger KUIJPER - secretarissen en
Gerben WAGENAAR - partij-voorzitter.

Situatie na oktober 1956.

Tot aan dit besluit, dus in de periode oktober 1956 - september 1957, gaf het partijbestuur in zijn geheel leiding aan de activiteit van de partij op alle gebieden. Naast de algemene politieke vraagstukken besprak het ook de praktische uitvoering van het partijwerk.

Het partijbestuur diende minstens een keer per maand bijeen te komen. In de praktijk is het - mede tengevolge van uitgebroken conflicten - zelfs wel meer dan 1 maal per maand bijeengewees. De voorzitter, Gerben WAGENAAR, had de leiding van de zittingen van het partijbestuur, terwijl Paul de GROOT als algemeen secretaris de zittingen voorbereidde en toezicht hield op de uitvoering van de besluiten van het partijbestuur.

Naast het partijbestuur bestond er een dagelijks bestuur, waarvan de leden uit en door het partijbestuur werden gekozen.

Het dagelijks bestuur had tot taak de besluiten van het partijbestuur op propagandistisch en organisatorisch gebied uit te voeren. Volgens de bekendmaking in "De Waarheid van 30 september 1957 werden de zittingen van het dagelijks bestuur voorbereid door de algemeen secretaris, de partijvoorzitter en de secretaris van dit bestuur. De afzonderlijke bureaux voor propaganda en organisatie kwamen na oktober 1956 te vervallen, terwijl het partijsecretariaat werd opgeheven.

Het eind 1956 opgeheven en thans weer tot leven geroepen partijsecretariaat is een in de statuten niet-voorzien college. Het telde sinds zijn tot standkoming in 1947 4 of 5 leden, die dus in feite als leidende kern van de partij optraden.

Achtergrond van de reorganisatie.

De reorganisatie in de partijtop welke kort na het in oktober 1956 gehouden 18e partijcongres plaats vond verlegde het zwaartepunt in de leiding van de partij van het dagelijks bestuur - in het bijzonder het partijsecretariaat - naar het voltallige partijbestuur.

Deze wijziging lag geheel in het kader van het streven naar meer collectiviteit in de leiding dat na het 20e congres van de CPSU (februari 1956) in vrijwel alle communistische partijen aan de dag trad.

Door de jongste reorganisatie wordt de klok weer volledig teruggezet. In plaats van het voltallige partijbestuur, dat in den vervolge slechts "regelmatig" en niet meer "één maal per maand" zal samenkomen, worden het veel kleinere dagelijks bestuur en het partijsecretariaat weer de werkelijke leidende kern in de partij die alle macht in handen hebben.

Het is duidelijk dat Paul de GROOT door het op deze wijze buitenspel zetten van het partijbestuur een einde wil maken aan het conflict in de boezem van dit bestuur.

De tegen Paul de GROOT en zijn naaste medewerkers opposerende groep partijbestuurders (t.w. Bertus BRANDSEN, Rie LIPS-ODINOT, Henk GORTZAK, Cor GEUGJES, Frits REUTER) krijgt door de degradatie van de positie van het partijbestuur geen gelegenheid om zich in de leiding van de partij werkelijk te doen gelden.

Door de verkiezing in het dagelijks bestuur en het partijsecretariaat van hem geheel en al toegewijde medewerkers heeft De GROOT zijn positie aanmerkelijk versterkt. Bovendien heeft hij zijn rol van toezichthouder op een afstand opgegeven door zowel in het dagelijks bestuur als in het partijsecretariaat zitting te nemen.

De bovenstaande verklaring voor de reorganisatie in de partijleiding wordt bevestigd door wat tot nu toe uit geheime bron over de partijbestuurszittingen van 23, 24 en 27 september bekend is geworden.

G E H E I M

Paul de GROOT heeft korte tijd voor de eerste zitting getracht de opposanten van standpunt te doen veranderen. Hij had daartoe verschillende hunner opgeroepen voor een persoonlijk onderhoud, waarbij verder alleen Harry VERHEY aanwezig was. Naar verluidt is De GROOT er alleen in geslaagd de partijvoorzitter Gerben WAGENAAR, van inzicht te doen veranderen.

Zonder twijfel heeft Gerben WAGENAAR het hieraan te danken dat hij in het dagelijks bestuur en het partijsecretariaat werd opgenomen.

In de gehouden partijbestuurszittingen is het conflict in het partijbestuur, waarover "De Waarheid" natuurlijk met geen woord repte, hoofdonderwerp van gesprek geweest. Ook het uitlekken van het conflict en de publicaties daarover in de pers zijn aan de orde gesteld. De oppositiegroep is niet geslaagd in haar poging om Bertus BRANDSEN en Henk GORTZAK in het dagelijks bestuur te doen opnemen.

Samenstelling van het dagelijks bestuur.

1. Nieuwe leden van het dagelijks bestuur zijn Paul de GROOT, Gerben WAGENAAR, Marcus BAKKER, Friedl BARUCH en Siem GROENENDIJK.
2. Henk HOEKSTRA, Ger KUIJPER, Harry VERHEY en Joop WOLFF hebben hun zetel behouden.
3. Uit het dagelijks bestuur zijn verdwenen Francisco DIAZ BAUSTE (alias Frans BRANDSE) Nico LUIRINK en Rinus HAKS.

ad 1.

Nu het dagelijks bestuur weer in zijn oude glorie van werkelijk leidende kern in de partij is herrezen was het niet denkbaar dat Paul de GROOT er geen zitting in zou nemen.

Partijvoorzitter Gerben WAGENAAR heeft zijn positie kunnen redden, door te elfder ure voor Paul de GROOT het hoofd te buigen. Of zijn plaats in het dagelijks bestuur en het partijsecretariaat van duurzame aard zal zijn mag ernstig worden betwijfeld.

De sinds zijn verkiezing tot lid van de Tweede Kamer, als hoofdredacteur van "De Waarheid" afgetreden Marcus BAKKER voert

nog menigmaal in het partijdagblad de pen. Hij kan, al is hij wellicht niet een van de trouwste medewerkers van De GROOT, zeker niet tot zijn tegenstanders worden gerekend.

Friedl BARUCH, de huidige hoofdredacteur van "De Waarheid" is met De GROOT een van de weinige goed in de leer van het marxisme-leninisme geschoolde theoretici van de CPN.

Hij houdt zich vooral bezig met de economische problemen en erkent de autoriteit van De GROOT volledig.

Siem GROENENDIJK, politiek leider van het district Rotterdam mag zich de laatste jaren steeds meer in de gunst van De GROOT verheugen. In november 1956 behoorde hij met Ger KUIJPER tot de partijdelegatie, die onder leiding van De GROOT belangrijke besprekingen met de CPSU in Moskou voerde. Gelijkzeitig met Paul de GROOT en Ger KUIJPER bevond hij zich in augustus '57 wederom in Moskou. Het is niet uitgesloten dat hij bij die gelegenheid ook heeft deelgenomen aan gesprekken met de leiders van de CPSU, waarbij dan zonder twijfel het conflict in de partij aan de orde zal zijn geweest.

GROENENDIJK die te Rotterdam woonachtig is, is niet-tegenstaande het bepaalde in art. 12 b van de partijstatuten, dat alle leden van het dagelijks bestuur in Amsterdam moeten wonen toch in dit bestuur opgenomen.

ad. 2.

In de positie van Henk HOEKSTRA, Ger KUIJPER en Joop WOLFF, drie trouwe palladijnen van De GROOT is weinig verandering gekomen. Zij blijven lid van het dagelijks bestuur. Henk HOEKSTRA en Ger KUIJPER maken als secretarissen van de partij tevens deel uit van het partijsecretariaat, waarin zij waarschijnlijk resp. de organisatorische en de financiële zaken zullen blijven behartigen.

Harry VERHEY, wiens ster na zijn terugval in 1954 en 1955 weer belangrijk is gestegen, is gepromoveerd tot 2e algemeen secretaris en is daarmee tot plaatsvervanger van De GROOT aangewezen. Hem zal waarschijnlijk de gehele dagelijkse leiding van de partij vanuit Felix Meritis toevallen.

G E H E I M

Zoals bekend pleegt Paul de GROOT slechts spaarzaam in het partijgebouw te vertoeven. VERMEY, die kort geleden benoemd was tot secretaris voor de pers, zal vermoedelijk in zijn nieuwe functie de verantwoordelijkheid voor de propaganda en voor het publiciteits-apparaat van de partij behouden.

Tijdens de rumoerige partijbestuurszittingen in juni j.l. heeft VERMEY pogingen gedaan als een soort bemiddelaar tussen de strijdende groepen in het partijbestuur op te treden.

ad. 3.

Opvallend is dat Francisco DIAZ BAUSTE (alias Frans BRANDSE) wiens benoeming tot lid van het dagelijks bestuur in mei j.l. aanleiding was tot het uitbreken van het conflict in het partijbestuur, niet in de dagelijkse leiding is teruggekeerd.

Mogelijk heeft Paul de GROOT deze "steen des aanstoots" uit het dagelijks bestuur geweerd omdat de gevoelens van de oppositie anders in te grote mate geweld zou worden aangedaan. Hetzelfde motief kan hebben gegolden voor het niet opnemen in het dagelijks bestuur van Rinus HAKS, wiens directe ingrepen bij de EVC nogal veel kwaad bloed hadden gezet.

Nico LUIRINK is niet in het dagelijks bestuur teruggekeerd omdat hij ervan beschuldigd is de stilzwijgendheid omtrent het conflict in de partijleiding niet in acht te hebben genomen en daardoor mogelijk oorzaak te zijn geweest van de publicaties in de pers.

oktober 1957.